

Nõnova küla rahvas käis Maarja küla uudistamas

Kaile Kabun

TUTVUMISRETK • Lasva vallavanema Jüri Nassari eestvõttel sõitis Nõnova küla rahvas läinud reedel Põlvamaale Maarja külla, et tutvuda, kuidas on korraldatud seal intellektipuudega noorte kogukonna elu. Nõnoval asuval, aastaid ehitusjärge oodanud poolikule hoonele, kuhu kavandati lastekodu, leitakse ehk peagi rakendus samasuguse kogukonna keskusena. Tutvumiskäigu mõte oli külarahvale uut plaani lähedasemaks teha.

Peale kümnekonna Nõnova inimese tegid retke kaasa lastekodu ehitamise idee algataja Kalle Arumäe ning uue plaani, Maarja küla sõsara Meiela rajamise eestvõtjad Reet Kangro ja Epp Sõna.

Võrumaalasi tervitas Maarja küla õuel naerusuiselt omanurgainimene Tiina Oimet. Maarja külas on elanikud ja kaaselanikud. Just seda viimast rolli täidab Tiina: toetab elanikke ja elab neile kaasa. Perenaisena tutvustas ta üht Maarja küla kolmest praegusest elumajast. Selles on kuus elanikku, nagu ülejäänud kaheski.

Maarja külas pole pesupesijat ega söögitegijat. On päevaplaan ja toimkonnad, kes katavad laua kogu ühe maja rahvale. „Kõik teevad vastavalt oma võimetele,” sõnas Tiina ja lisas kuulajate tõsinevaid nägusid nähes lohutuseks: „Aga me ei söö ainult makarone, vaid suppi ja kartuleid ka.”

Tiinalt võttis jutujärje üle Maarja küla juhataja Ly Mikheim. Tema tutvustas küla kujunemislugu.

Valmis hoonete kõrval torkasid silma pooleli ehitustööd. Need said ka seletuse: külale rajatakse keskusehoonet, kus on võimalik külalisi vastu võtta, laulda ja näitemängugi teha; selle kõrvale püstitatakse aga laululava. Tänavu peaks valmima veel Sõbra maja, samuti kogutakse raha Eesti maja tarvis.

Maarja külas on majad saanud nime toetajate järgi. Elu on niipalju edenenud, et ehk saab viimaks Saksa, Rootsi ja Põhjala maja kõrvale püsti panna ka Eesti maja. Kokku tuleb Maarja külla kuus n-õ pereelamut umbes 50 elanikule. Siis on üks paras kogukond valmis.

Küla on sõpradele alati avatud

Agar küsija Kalle Arumäe uuris ka Maarja küla rahva läbikäimise kohta naaberkülade elanikega. Me oleme suhtluseks avatud, rõhutas Ly Mikheim. Oma valmivasse külakeskustesse ootavad Maarja küla elanikud ka ümberkaudseid inimesi, nii nagu neid endid on külla ja esinema kutsunud.

Muidugi seovad naabreid ka kaubandussuhted: Maarja küla elanikud hangivad naabritelt mune, piima jne.

Ringkäik jätkus majas, mille ümber on Maarja küla rajatud. Külalistele paotati uhkusega ka keldri ust. Ülevaate sai veel uutest avaratest töökodadest, millest osa ootab sisustamist. Käsitöötoas kangastelgede juures tervitas tulijaid teinegi võrumaalane — küla tekstiilitöö meister Lya Veski.

Lõpuks võeti istet mõtete seitamiseks ja vahetamiseks. Huko Laanoja arendusjuhina avas Maarja küla püüdlusi: „Meie tahame, et inimene, kes siia tuleb, saaks võimalikult iseseisvaks. Mõni läheb toetatud elamise peale. Osale on see teivasjaam, osale sadam. Me ei aja kedagi ära ja okastraati meil ka ümber pole.” Viie aasta jooksul pole Maarja külast keegi põgenenud.

Nõnova inimesed kasutasid võimalust ka Võrumaa Meiela rajajate plaanide kohta küsida. Epp Sõna ütles, et mõte on veel nii värske, seepärast pole midagi käegakatsutavat ette näidata. Praegu otsitakse fonde, kust edasiminekuks raha taotleda.

Reet Kangro lubas kutsuda Nõnova rahva lähiajal ka Võru Järve kooli ja päevakeskust vaatama ning Meiela tulevaste elanike — päris

tavaliste inimestega tutvuma.

„Tore, et oleme surnud punktist üle jõudnud,” võttis oma mõtted kokku Kalle Arumäe.

Jüri Nassar kirjeldas ühe kujundliku näite varal harilikku ja inimlikult mõistetavat suhtumist: „Inimene tahab, et tema külas oleks bussipeatus, aga ta ei taha, et see tuleb tema ukse alla.” Kuhugi peab selle ometi tegema. Selliste mõtetega harjumiseks Maarja külla mindigi.

Vestlusringi äraootava vaikuse katkestas nõnovalane Helle Eensaar: tema sai Maarja külast hulga häid emotsioone. „Meil on külas mitu üksikut vana naist, ehk saame mõne abilisegi puid lõhkuma ja riita panema...” liikus ta mõttes tulevikku.

1 KÜSIMUS

Kas olete rahul plaaniga Nõnovale Maarja küla moodi keskus rajada?

Riina Grossberg: Väga rahul ei ole. Maarja küla jääb teistest taludest eemale, aga meil tuleks selline keskus lausa oma õue alla. Maarja külas on rohkem avarust, on, kuhu laieneda. Meie külas sellist võimalust pole. Mulle meeldiks rohkem, kui Nõnovale tuleks vanadekodu.

Arvo Eensalu: Ma arvan, et see on tipp-topp plaan. Maarja küla puhul on küll tegu võimsa kompleksiga. Nõnoval tuleks ka lõpuks ehitus lõpetada, mis ta seal niisama mädaneb.

Piret Kõivsaar: Ma ei ütle „ei”, aga ei ütle ka kahe käega hurraa. Põhjuseks on see, et Maarja külal on omaette territoorium, ent meil tuleb kõik küla südamesse. Aga ma saan aru, et ka neil inimestel peab olema oma koht.

Helle Eensaar: Maarja külast saadud emotsioon on väga positiivne ja julgustav. Kartsin rohkem, kui asi väärt on.